

NİŞANCI ABDURRAHMAN
ABDÎ PAŞA
DİVANÇESİ

Hazırlayan
Halil Sercan Koşık

NİŞANCI ABDURRAHMAN ABDÎ PAŞA DİVANÇESİ

Hazırlayan
Halil Sercan Koşık

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

NİŞANCI ABDURRAHMAN ABDÎ PAŞA DİVANÇESİ

Hazırlayan
Halil Sercan Koşık

© 2020, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 103
Edebiyat: 44

ISBN 978-625-7760-03-4
Sertifika No: 18188

Birinci Baskı:
İstanbul, 2020

Hazırlayan:
Halil Sercan Koşık

Editör:
Ramazan Ekinci

Yayın Yönetmeni:
İrfan Güngörür

Baskı Hazırlık:
DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Mikyas Basım Yayın Matbaacılık
(Sertifika No: 35532)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Nişancı Abdurrahman Abdî Paşa Divançesi

Hazırlayan: Dr. Öğr. Üyesi Halil Sercan Koşık ; Editör: Doç. Dr. Ramazan Ekinci

İstanbul : DBY Yayınları, 2020.

144 s. ; 15,0 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 103)

ISBN 978-625-7760-03-4

1- Edebiyat 2- Dîvân Edebiyatı 3- Şiir

İçindekiler

Kısaltmalar	6
Ön Söz	9
Giriş: 17. Asır Türk Edebiyatının Genel Durumu	13
1. Bölüm	
Nişancı Abdurrahman Abdî Paşa	17
1. Hayatı	17
2. Edebî Şahsiyeti.....	19
3. Eserleri.....	20
3.1. Divançe.....	20
3.2. Şerh-i Pendnâme-i Attar (Müfid).....	20
3.3. Vekâyinâme.....	20
3.4. Kanunnâme	21
3.5. Şerh-i Kaside-i Lâmiyye	21
3.6. Şerh-i Kasâyid-i Divan-ı Örfî.....	22
3.7. Şerh-i Divan-ı İbn Arabî.....	22
3.8. Muhabbetnâme (?).....	22
3.9. Hâşiyetü'l-Hâşiyе âle'r-Risâleti'l-Hanefiyye (?).....	23
3.10. Mugnî fi't-Tecvîd (?).....	23

2. Bölüm

Abdî Paşa'nın Divançesi	25
1. Nüsha Tavsifi.....	26
2. İmla.....	27
3. Nazım Şekilleri ve Muhteva.....	28
4. Vezin.....	30
5. Kafiye ve Redif.....	34
6. Dil ve Üslup.....	36

3. Bölüm

Abdî Paşa'nın Divançesinde Bulunmayan Diğer Şiirleri	39
Metnin Kuruluşunda Dikkat Edilen Hususlar	63
Transkripsiyon Alfabeti	65
Metin	67-96
Sonuç	97
Sözlük	101
Kaynakça	117
Tıpkıbasım	121-144

Ön Söz

Altı asırdan fazla varlığını sürdürmüş olan Osmanlı Devleti, Türklerin tarih içerisinde kurduğu en güçlü devletlerden birisidir. Bu devlet, pek çok sahada olduğu gibi edebî sahada da büyük bir başarı göstererek adını tarihe altın harflerle kazınmıştır. Şüphesiz bunda devletin şairlerine daima kol kanat gerip onları iyi şiir yazmaya teşvik etmesi yanında padişahların ve devlet adamlarının pek çoğunun şair olmasının payı da oldukça büyüktür. Avnî mahlasıyla Fatih Sultan Mehmet, Selimî mahlasıyla Yavuz Sultan Selim ve Muhibbî mahlasıyla Kanûnî Sultan Süleyman bir divan oluşturacak kadar şiir yazmış başta gelen Osmanlı sultanlarıdır. Hatta *Muhibbî Divanı*'nın, Türk edebiyatındaki en hacimli divanlardan birisi olduğu söylenebilir. Padişahlardan başka yine pek çok şehzadenin de divan veya divançesi vardır. Osmanlı'da devletin en üst kademelerinde bulunan sadrazam, şeyhülislam, vezir, kazasker, kadı vb. devlet adamlarının da divan yahut divançesi bulunmaktadır. İşte divan şiiri sahasında kalem oynatmış söz konusu devlet adamlarından birisi de Nişancı Abdurrahman Abdî Paşa'dır.

On yedinci asırda yaşamış olan Abdurrahman Abdî Paşa, Sultan IV. Mehmet'in bir zaman en yakınında yer almış ve padişahın has odabaşılığı ve sır katipliği dışında nişancılık, valilik ve kaymakamlık

görevlerinde bulunmuştur. Paşa, yoğun devlet işlerinden arta kalan zamanlarında şiirle de uğraşmış ve evinde sık sık devrin şairlerini toplayarak onların sohbetinden yararlanmıştı. Abdî Paşa'nın ismi ayrıca bir divan şairi olarak çeşitli şair tezkirelerine de kaydedilmiştir. Bu tezkirelerde onun şiirlerinden örnek veren kimi tezkireciler onları Abdî Paşa'nın divanından aldıklarını özellikle belirtmişlerdir. Bununla birlikte yirminci asırda Abdî Paşa hakkında bilgi veren bazı biyografi yazarları onun divanının elde olmadığını söylemişlerdir. Bu nedenle de 2014 yılında Abdî Paşa'nın Feridüddin Attar'ın *Pendname*'sini şerh ettiği eseri olan *Müfid*'i üzerine bir çalışma hazırlarken onun adına İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı'nda bir divan kayıtlı olduğunu gördüğümüzde oldukça heyecanlandığımızı belirtmek isteriz. Fakat bu yazmayı inceledikten sonra onun divandan ziyade bir divançe olduğu ortaya çıkmıştır.

Abdî Paşa'nın divançesindeki bu şiirlerin daha önce yayımlanmamış olması bizi, söz konusu divançenin neşri ile ayrıntılı olarak incelenip değerlendirilmesine sevk etmiştir. Ayrıca Abdî Paşa'nın *Vakâyinâme*'si ile mecmua, divan, melhame gibi bazı eski harfli yazma eserler ve çeşitli biyografik-bibliyografik kitaplarda şairin diğer şiirlerini bulup çalışmamıza dahil ettik. Böylece Abdî Paşa'nın eldeki divançeye girmemiş diğer bütün şiirlerine de ulaşmak için yoğun mesai harcadığımızı söyleyebiliriz.

Elinizdeki çalışma, çeşitli bölümlerden oluşmaktadır. İlk olarak giriş kısmında okuyucuya bir ön bilgilendirme olması için divan edebiyatının on yedinci asırdaki genel durumuna yer verilmiştir. Birinci bölümde şairin hayatı, edebî şahsiyeti ve eserleri tanıtılmıştır. İkinci bölümde divançe “Nüsha Tavsifi”, “İmla”, “Nazım Şekilleri ve Muhteva”, “Vezin”, “Kafiye-Redif”, “Dil ve Üslup” başlıkları altında incelenmiştir. Üçüncü bölümde şairin divançesine girmediğini tespit ettiğimiz diğer şiirleri irdelenerek yeni yazıya aktarılmıştır. Dördüncü bölümde de divançenin çeviriyazısına yer verilmiştir.

Çalışmamızda bu bölümden sonra “Sonuç”, “Sözlük”, “Tıpkıbasım” ve “Kaynakça” kısımları gelmektedir.

Çalışmayı kemale erdirirken yardımlarını gördüğüm bazı kimileri de burada anmayı bir borç bilirim. Öncelikle kitabı baştan sona okuyup değerli teklif, öneri ve görüşlerini paylaşan Prof. Dr. Âdem Ceyhan, Doç. Dr. Ramazan Ekinci, Dr. Öğr. Üyesi Fatih Koyuncu hocalarımla değerli ağabeyim ve dostum Hasan Cankurt'a; kimi aşamalarda bilgisine danıştığım kıymetli hocam Prof. Dr. Özer Şenödeyici'ye ve Arapça şiirlerin çevirisinde yardımlarını esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Mehterhan Furkani'ye şükranlarımı sunuyorum.

Gayret bizden, tevfik Allah'tandır.

Halil Sercan Koşık
İzmir, 2020

Transkripsiyon Alfabesi

ا	a / e / ā	ط	ṭ
ب	b	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʿ
ث	s	ع	ġ
ج	c	ف	f
ح	ḥ	ق	q
خ	ḫ	ك	k/g/ñ
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	ه	h/a/e
س	s	و	v/u/ü/o/ö/ū
ش	ş	ی	y/i/î
ص	ş	ء	ʾ
ض	z, ḏ		

[1b]

Kaside

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Na't-ı Şerif-i Hâzret-i Seyyid-i Kâ'inât

-'aleyhi efdalü't-tahıyyât ve't-teslîmât-

Es-selâm ey kâ'inātuñ âfitâb-ı enveri

Hâzret-i Hâkk'ıñ habîb-i ekremi peygâm-beri

Mazhar-ı ta'zîm-i *levlâk*¹ iftihârü'l-enbiyâ

Mesned-ârâ-yı risâlet dâver-i ins ü perî

Muhtedâ-yı mümkinât u pîşvâ-yı mürselîn

Evvelîn ü âhîrînüñ ser-firâz u serveri

Hep rumûzât-ı 'ulûm-ı evvelîn ü âhîrîn

Ma'den-i tab'-ı şerîfinüñ qadîmî cevheri

¹ “Sen olmasaydın.” Bu kelime, “Levlâke levlâk lemâ halaktü'l-eflak / Sen olmasaydın, sen olmasaydın felekleri yaratmazdım” şeklindeki kudsî hadis olduğu belirtilen ibareden iktibas edilmiştir. İlgili hadisin divan şiirindeki yansımaları için bk. Ali Yıldırım, “Sen Olmasaydın Felekleri Yaratmazdım” Hadis-i Kudsîsinin Klasik Şiire Yansımaları”, *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi [ESTAD]*, C. 1, S. 1, 2018, s. 154-168.

‘Āleme envār-ı tevḥīd andan işrāk eyledi
Maşrık-ı ḥurşīd-i raḥşān-ı hidāyetdür deri

Nūrınun muhtācı şem‘-i mihr ü kandil-i kamer
Cāmi‘-i iclālinun ‘arş-ı mu‘allā minberi

Rütbe-i vālāsınun dil-dādesi peygām-berān
Dergeh-i a‘lāsınun cümle melekler çakeri

Kā‘be-i dergāhına irmezdi bir maḥlūk anun
Olmasaydı Hızr-ı tevfiq-ı İlāhī reh-beri

Āsitān-ı Sidre-sāyında hezārān şerm ile
Ḥāk-rüb olsa n’ola Rūḥü’l-emīn’un şeh-beri

Ol mükerrrem hādī-i küll kim ilā-yevmi’l-ḳıyām
‘Ālemi ḳıldı müzeyyen mu‘cizāt-ı ekberi

Ol mu‘azzam şāhib-i mühr-i nübüvvet kim Ḥudā
Eylemiş cümle cemādātı bile fermān-beri

[2a]

Ol ḥudāvend-i ḥaḳīqat kim zemīn ü āsumān
Oldı ḥayrān-ı kelām-ı eblağ-ı mu‘cizteri

Āyet-i kübrā-yı āşār-ı kemālu’llāhdur
Muşḥaf-ı ḥüsn ü cemālinde münevver manzarı

Melce-i ümmet şefi‘ü’l-ḥaḳ u ḥatmü’l-enbiyā
Kim ser-ā-pā nūr-ı raḥmetdür mübārek peykeri

Pādişāh-ı milk-i ḳurbiyyet ki olmuş tā ezel
Taḥtgāhı lī-ma‘allāh² u tecellī efseri

² “Allah’la beraber.” Bu kelime, “Lī maallahi vakt lā yeseunī fihi melektin mukarrab ve lā nebiyyūn murselun / Benim, Allah ile öyle bir vaktim var ki, ne mukarrab bir melek ne de mürsel bir nebi benimle birlikte o vaktin içine sığar.”

Kaynakça

Kitap, Makale, Tez ve Ansiklopedi Maddeleri

Aclūnī, İsmāil b. Muhammed, *Keşfü’l-Hafa ve Müzili’l-İlbas amma İştēhera mine’l-Ehadisi ala Elsineti’n-Nas*, C. 2, Daru’l-Kütübi’l-İlmiyye, Beyrut 1988.

Ahterī, Mustafa Muslihuddin el-Karahisari, *Ahterī-yi Kebir*, haz. Ahmet Kırkılıç - Yusuf Sancak, TDK Yay., Ankara 2017.

Arslantürk, H. Ahmet, *Abdurrahman Abdi Paşa Kanunnamesi*, Okur Kitaplığı, İstanbul 2012.

Ayan, Hüseyin vd., “XVII. Yüzyıl Dîvân Edebiyatına Toplu Bakış”, *Başlangıcından Günümüze Kadar Büyük Türk Klasikleri Tarih-Antoloji-Ansiklopedi*, C. 5, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1987, s. 59-65.

Babinger, Franz, *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*, çev. Çoşkun Üçok, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1992.

Bilge, Sadık Müfit, *Osmanlı Devletinde Teşrifat ve Törenler (Tevkii Abdurrahman Paşa Kanunnamesi)*, Kitabevi Yay., İstanbul 2011, s. IX.

Bilkan, Ali Fuat, *Nâbi Dîvânı*, C. 1, MEB Yay., İstanbul 1997.

Bursalı Mehmed Tahir, *Osmanlı Müellifleri*, haz. İsmail Özen, C. 3, Meral Yay., İstanbul 1975.

- Cunbur, Müjgan, “Abdi Paşa”, *Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi*, C. 1, AKM Yay., Ankara 2002, s. 27.
- Çapan, Pervin, *Mustafa Safayi Efendi Tezkire-i Safayi (Nuhbetü'l-Asar Min Fevâidi'l-Eşâr) İnceleme-Metin-İndeks*, AKM Yay., Ankara 2005.
- Çoşkun, Ali Osman, *Seyrekzâde Mehmed Asım - Zeyl-i Zübdetü'l-Eş'âr*, Ankara 2019, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67153,zeyl-i-zubdetu39l-esarpdf.pdf?0> erişim tarihi, 14.04.2020
- Derin, Fahri Çetin, “Abdi Paşa, Nişancı”, *İslam Ansiklopedisi*, C. 1, TDV Yay., İstanbul 1988, s. 74-75.
- _____, *Abdurrahman Abdî Paşa Vakayinamesi [Osmanlı Tarihi(1648-1682)]*, Çamlıca Yay., İstanbul 2008.
- Develi, Hayati, “18. Yüzyıl Türkiye Türkçesi Üzerine”, *Doğu Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dergisi*, S. 1, 1998, s. 27-36.
- Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Kitabevi Yay., Ankara 2015.
- Dilçin, Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara 2009.
- Ebû Zekerriyya en-Nevevî, *Riyâzü's-Sâlihîn -Metin ve Çeviri-*, çev. Mehmet Emin Özafşar - Bünyamin Erul, C. 2, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 2013.
- Ergun, Saadet Nüzhet, *Türk Şairleri*, C. 1, İstanbul 1936.
- Hâfız Hüseyin Ayvansarâyî, *Vefeyât-ı Ayvansarâyî*, haz. Ramazan Ekinci, Buhara Yay., İstanbul 2013.
- İnce, Adnan, *Tezkiretü'ş-Şuarâ Sâlim Efendi*, AKM Yay., Ankara 2005, s. 498.
- İsen, Mustafa - Cemal Kurnaz, “XVII. Yüzyıl Divan Edebiyatı”, *Türk Dünyası El Kitabı*, C. 3, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara 1998.
- İsen, Mustafa vd., *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*, Grafiker Yay., Ankara 2005.
- Kaçar, Mücahit. “Klasik Türk Edebiyatında Kafiye”, *Osmanlı Edebi Metinlerini Anlama Kılavuzu*, ed. Özer Şenödeyici, Kesit Yay., İstanbul 2015.
- Kartallıoğlu, Yavuz, “Osmanlı Türkçesi'ndeki Ekler Dudak Uyumuna Göre Nasıl Okunmalıdır?”, *Turkish Studies -International Periodical For*

- the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, C. 3/6, 2008, s. 458-481.
- Koşık, Halil Sercan, “17. Yüzyılda Yazılmış Bir Pend-nâme-i Attar Şerhi, Abdurrahman Abdî Paşa'nın Müfid'i”, *V. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi (TUDOK)*, 23-24 Haziran 2014, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul 2014, s. 253-267.
- Kur'an-ı Kerim Meâli*, haz. Halil Altuntaş - Muzaffer Şahin, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 2011.
- Mehmed Cemâleddin, *Osmanlı Tarih ve Müverrihleri -Âyine-i Zürefâ-*, haz. Mehmet Arslan, Kitabevi Yay., İstanbul 2003.
- Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmani*, Yay. haz. Nuri Akbayar, Eski yazıdan akt. Seyit Ali Kahraman, C. 1, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 1996.
- Mengi, Mine, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi - Edebiyat Tarihi- Metinler-*, Akçağ Yay., Ankara 2005.
- Mütercim Âsım Efendi, *Burhân-ı Katı*, haz. Mürsel Öztürk - Derya Örs, TDK Yay., İstanbul 2009.
- Saraç, M. A. Yekta, *Klasik Edebiyat Bilgisi-Biçim-Ölçü-Kafiye*, Gökkuşbu Yay., İstanbul 2011.
- Şemseddin Sami, *Kâmus-ı Türkî*, Kapı Yay., İstanbul 2004.
- Şentürk, Ahmet Atilla - Ahmet Kartal, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Dergah Yay., İstanbul 2010.
- Şeyhi Mehmed Efendi, *Vekâyi'u'l-Fuzalâ - Şeyhi'nin Şakâ'ik Zeyli*, haz. Ramazan Ekinci, C. 3, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Yay., İstanbul 2018.
- Ünver, İsmail, “Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler”, *Turkish Studies-International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, C. 3/6, 2008, s. 1-46.
- Yıldırım, Ali, “Sen Olmasaydın Felekleri Yaratmazdım” Hadis-i Kudsîsinin Klasik Şiire Yansımaları”, *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi [ESTAD]*, C. 1, S. 1, 2018, s. 154-168.
- Yılmaz, Kaşif, *Güftü ve Teşrifâtü'ş-Şuarâsı*, AKM Yay., Ankara 2001.

İnternet Adresleri

www.lugatim.com

www.osmanlicasozlukler.com

www.sozluk.gov.tr

www.tebdiz.com

Yazma Eserler

Ankara Milli Kütüphane, 06 Hk 34/7.

Ankara Milli Kütüphane, 06 Hk 3752.

Ankara Milli Kütüphane, 06 Mil Yz A 2396.

Ankara Milli Kütüphane, 06 Mil Yz A 54.

Ankara Milli Kütüphane, 06 Mil Yz A 75.

Ankara Milli Kütüphane, 06 Mil Yz A 473.

Ankara Milli Kütüphane, 55 Hk 1429/2.

Fatih Millet Kütüphanesi, Ali Emiri AEEdb340.

Fatih Millet Kütüphanesi, Ali Emiri AEEdb78.

Fatih Millet Kütüphanesi, Ali Emiri AESry733/3.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, O. 126.

Kayseri Raşid Efendi Kütüphanesi, Raşid Efendi, 196/10.

Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, 07 El 2990.

Koyunoğlu Müzesi ve Kütüphanesi, Türkçe Yazmaları, 10408/1.

Süleymaniye Kütüphanesi, Ahmed Paşa, 216.

Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, 2754.

Süleymaniye Kütüphanesi, H. Hüsnü Paşa, 1013-002.

Süleymaniye Kütüphanesi, Yazma Bağışlar, 4229-001.

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar, Hazine, 1309.

Tıpkıbasım

Nişancı Abdurrahman Abdî Paşa

DİVANÇE

<p> نابیخ فتح اویواز زهرم اعدای جالد ایثدی صدای هینتک دهشت اندازعدواولدی شکر صولتک حق قبول ایثدی دعا عیخخالص نینک عسکر اسلامه امداد ایثدی خلی همتک تقویت بخشای اسلام اولدی خیر دونک جان و دلدن چهره فرسای جان همتک کون بکون اقرون این ذوق و صفا ورا مشغله مردیدیلر تاریخی بو نصرتک ۱۰۷۴ </p>	<p> حمد لله باد ساهم غالب اولدی شوکتک سنس اول کسور کشاخاقان غاری تم شما دولتکده قلعه اویوازین فتح ایثدی کسر راست کلدی هر نه فال اندکسه همدد همتکله فیردیلر کفادی شاه قوللرک ایثدیوب بو نصرتی سائر سلاطین اولدی اقباب دایکی مولی خطادن صقلیوب فتح اولدی قلعه اویواز چونکم عیدیا </p>
---	--

<p>کَلُوبُ هَبْ أَنْزِي أَيْلَكَ مَسْحَرُ كَيْبِي ضَرْبُ أَيْدِ زَلْ كَيْمِي فَاجِرُ هَيْشَه سُوَيْلْدَنْ أُولْسُو زُ مَعْمَرُ لَغَزِ سَكَمُورُ</p>	<p>كُورُزْسِن نَاكْهَان بَرِيخَه اشْخَاصُ جَمِيضِن بَايْمَالِ اَيْدُوبُ اودَمَنْ عَجَبُ نَارِكْ لَغَزِ طَرَحِ اَيْتِي عَبْدُ لَغَزِ سَكَمُورُ</p>
<p>سَبِّ رَا حَتَّ جَانِ بَاعِثِ اَسَايشِ تَنْ طَرْفَه مَحْبُوبِ صَفَايِرُ وُورُ وَاكْبَرِ بَدَنْ دَكْمَه كَهْمَه اَيْنِ مَرْهَرِ كَرَا كَا بَدَلِ تَنْ كَشُورُ وُورُ وُورُ عَمَّ مَلَكِ چِينِ وُحْتَنْ يِنَه بَرَانِ لَغَزِ سُوَيْلْدِي عَبْدِي يَكْدَنْ لَغَزِ بَايِ اَوْقُ</p>	<p>اُولْدُزْ كِيمِ كُورِ نُوْرُ حَا نِي كِي بَرِ مَسْكَنْ شَهْرَتِ اَنْدَا زِ جَانِ بِي بَدَلِ لَغَزِ بَرَامُ مَتْدِي دُنْيَا دَا نِي نَادِرَا وُلُورَا مَثَالِي جَمْلَه هَبْ ذَاتِ لَطِيْفَنْ اَنْكْ حَظْ اَيْلِي هَاهُرْ اَشْتَه سِيكْ هَرِ نِي اَيْسَه مَعْنَا يِي لَغَزِ بَايِ اَوْقُ</p>
<p>اَكْرُ زُورَا نِي سَه اَكَا بَرْدِ لَاوُرُ اَوْجُورُ زُورَا وُورِ سِنِ اُولْدَمْ هَوَا يِي كِي مَه اَوْغُرْ سَه صُوقِرِي اَمَانْدُرُ لَغَزِ اَسْتِقَانُ</p>	<p>اَيْكِي بَا شَلُوكَه بَرِ قُورُ لَشِرِ اَزْ دُرُ كَرِ بُوْرُ اَوْغُرْ اَيْخَه اُولْ بِلَا يِي اَنْكْ يَا وُورِ سِي قَا نَتْلُوبِ لَانْدُرُ لَغَزِ اَسْتِقَانُ</p>
<p>بَرِ مَنَشْ مَا نِ بَكُورِ بِي كَرِي</p>	<p>اُولْدُزْ كِيمِ جُوقُدُرْ اَنْكْ كُوزْ كَرِي</p>

فَتِ شَرِيْفِ حَضْرَتِ سَيِّدِ كَلِيْمَاتِ عَلِيٍّ فَضْلِ الْبَحِيْرَةِ وَالسَّلَامَا

<p>السلام اي كاشانك آفتاب انوري مظهر تعظيم لولاك افتخار الانبياء مقتداي ممكنات وپيشواي مسلين هب رموزات علوم اولين و آخرين عالمه انوار تو چندان شرا و ايلدي نورنك محتاجي شمع مهر و قنديل قمر رتبه و الاسنك دل داده نبي پيغمبران كعبه درگاهنه ابر مرددي بر مخلوق انك آستان سندن ساينده هزاران شمله اول مكرم هادي كل كلمه الي يوم القيام اول معظم صاحب مهنوت كيم خدا</p>	<p>حضرت حق جنب كرمي پيغمبري مسند آري رسالت داورانس و پري اولين و آخرينك سرفراز و سروري معدن طبع شريفنك قدي جوهر يي مشرق خورشيد رخشان هدايت دردي جامع اجلالنك عرش معلا منبر يي در كه اعلا سنك جمله ملكه جا كرمي اول سبدي خضر توفيق النبي رهبر يي خاكروب و لسه نوله روح الامنك شپري عالمي قلدي مزين معجزات اكبر يي ايلسن جمله جماداتي بيله فرمان بري</p>
---	--

NİŞANCI ABDURRAHMAN ABDÎ PAŞA DİVANÇESİ

Altı asırdan fazla varlığını sürdürmüş olan Osmanlı Devleti, Türklerin tarih içerisinde kurduğu en güçlü devletlerden birisidir. Bu devlet, pek çok sahada olduğu gibi edebî sahada da büyük bir başarı göstererek adını tarihe altın harflerle kazımıştır. Şüphesiz bunda devletin şairlerine daima kol kanat gerip onları iyi şiir yazmaya teşvik etmesi yanında padişahların ve devlet adamlarının pek çoğunun şair olmasının payı da oldukça büyüktür. Avnî mahlasıyla Fatih Sultan Mehmet, Selimî mahlasıyla Yavuz Sultan Selim ve Muhibbî mahlasıyla Kanûnî Sultan Süleyman bir divan oluşturacak kadar şiir yazmış başta gelen Osmanlı sultanlarıdır. Hatta Muhibbî Divanı'nın, Türk edebiyatındaki en hacimli divanlardan birisi olduğu söylenebilir. Padişahlardan başka yine pek çok şehzadenin de divan veya divançesi vardır. Osmanlı'da devletin en üst kademelerinde bulunan sadrazam, şeyhülislam, vezir, kazasker, kadı vb. devlet adamlarının da divan yahut divançesi bulunmaktadır. İşte divan şiiri sahasında kalem oynatmış söz konusu devlet adamlarından birisi de Nişancı Abdurrahman Abdî Paşa'dır.

On yedinci asırda yaşamış olan Abdurrahman Abdî Paşa, Sultan IV. Mehmet'in bir zaman en yakınında yer almış ve padişahın has odabaşılığı ve sır katipliği dışında nişancılık, valilik ve kaymakamlık görevlerinde bulunmuştur. Paşa, yoğun devlet işlerinden arta kalan zamanlarında şiirle de uğraşmış ve evinde sık sık devrin şairlerini toplayarak onların sohbetinden yararlanmış. Abdî Paşa'nın ismi ayrıca bir divan şairi olarak çeşitli şair tezkirelerine de kaydedilmiştir. Elinizdeki bu çalışma, önemli bir devlet adamı ve müverrih olan şairin divançesinin neşri ile incelemesini içerir. Ayrıca Abdî Paşa'nın Vakâyinâme'si ile mecmua, divan, melhame gibi bazı eski harfli yazma eserler ve çeşitli biyografik-bibliyografik kitaplardaki diğer şiirleri de bulunup çalışmaya dahil edilmiştir. Böylece Abdî Paşa'nın bütün şiirleri günümüz okuyucusuyla buluşturulmak istenmiştir.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@db.com.tr

ISBN 978-625-7760-03-4

9 786257 760034